

Kainuun biotalousstrategia

MH § 123

Kainuun liiton koordinoimana valmisteltu Kainuun biotalousstrategia vuosiksi 2015 – 2020 on valmistunut. Biotalous on yksi Kainuun maakuntaohjelman elinkeinojen kehittämisen kärkitoimiala ja ohjelmassa on linjattu, että biotalouden kehittämisen jatkotoimenpiteenä laaditaan biotalousstrategia (Kainuu-ohjelma, 2014).

Strategian laatimisprosessin aikana on toteutettu yhteensä viisi asiantuntijatyöpajaa (vuosina 2014 – 2015), joista yksi toteutettiin Kainuun metsäklusteriryhmän kokouksen yhteydessä. Lisäksi strategian perustaksi on tehty Kainuun biotalouden aluemallinnus, jonka Kainuun liiton hallinnoiman ennakointihankkeen tilauksesta toteutti Aluekehityssätiö yhteistyössä Helsingin yliopiston – Ruralia-instituutin ja VMK valmennuksen kanssa. Selvitys valmistui vuoden 2014 lopussa ja sen laskelmia ja analyyskejä on käytetty strategian tausta-aineistoina. Biotalousstrategian tavoitteet ovat Kainuun maakuntaohjelman kuulemissa sekä biotalousstrategian työpajoissa esille nostettuja linjauksia.

Biotalous on Kainuu-ohjelmassa uusi käsite. Biotalous on kysymys biologisten luonnonvarojen hoidosta ja käytöstä sekä niistä valmistettujen tuotteiden ja palvelujen tuotannosta. Toimialoittain tarkasteltuna Suomessa biotalous sisältää maatalouden ja elintarviketeollisuuden, metsätalouden, puutuoteteollisuuden, massa- ja paperiteollisuuden, rakentamisen, kemian- ja lääketeollisuuden, uusiutuvan energian, veden puhdistuksen ja jakelun sekä biotalouden palvelut – luontomatkailu, metsästys ja kalastus.

Biotalous on tuotteiden ja palvelujen tuotantoa. Biotuotteisiin kytkettyjen palvelujen ja luonnonvarojen hoitoon ja käyttöön liittyvien palvelujen lisäksi olennainen osa biotaloutta ovat ekosysteemipalvelut eli luonnon omat prosessit yhteyttämisestä ravinteiden kiertoon ja ilmakehän ja vesistöjen toimintaan. Biotalousliittävää toimintaa on myös muilla toimialoilla, kuten esimerkiksi teknologiateollisuudessa, maa- ja vesirakentamisessa, vaateteollisuudessa ja suunnittelu- ja asiantuntijapalveluissa.

Biotalous ei ole kyse pelkästään tietyistä toimialoista vaan biotalouden liittyy myös kestävien ja resurssiviisaisten tuotantoprosessien soveltaminen ja kehittäminen. Keskeistä on teollisten ja luonnon prosessien

yhteen rakentaminen siten, että tuotanto perustuu biologisten prosessien hyödyntämiseen tai jäljittelyyn. Biotalous pyritään kestävään ainekiertoon. Se edistää niin luonnonvarojen säästeliästä käyttöä kuin hillitsee ilmastonmuutosta, mutta vähentää myös tuontiriippuvuutta energiasta. Kestävä ainekierto tarjoaa myös runsaasti mahdollisuuksia luoda uutta globaaleilla markkinoille suuntautuvaa liiketoimintaa.

Biotalous Kainuussa

Biotalouskehittämiseksi on Kainuussa loistavat edellytykset, sillä maakunnassa on merkittävät uusiutuvat luonnonvarat, laajaa osaamista, hyvä infrastruktuuri sekä olemassa olevia toimintaympäristöjä teollisille investoinneille. Kainuun runsaita metsäbiomassavaroja voidaan hyödyntää kestävästi huomattavan paljon nykyistä enemmän.

Toimialoittain tarkasteltuna kainuulaisen biotalouden ytimeen fokusoidaan maakunnan osaamisen ja resurssien pohjalta seuraavat toimialat: puuteollisuus, ruoantuotanto, eloperäisten jätteiden kierrätys ja hyötykäyttö, biojalostus, metsäbiomassan biojalosteet, bioenergia, green care ja luontomatkailu, ekosysteemipalvelut, bioteknologia sekä biotalouden TKI-toiminta ja tutkimusympäristöt ja ekotehokkaat asuinalueet.

Kainuulaisen biotalouden visiona on globaali biotalous, jolloin yhtäältä yritys-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla vastataan kasvavaan kansalliseen ja kansainväliseen biopohjaisten tuotteiden ja palvelujen kysyntään sekä toisaalta tuotetaan paikallisiin tarpeisiin biotalouden tuotteita, kuten lähien energiaa. Keskeisiä ovat verkostot, joissa toisten prosessien sivutuotteet ja jätteet ovat toisten tuotantoprosessien raaka-aineita. Näin muodostuva kiertotalous on keskeinen osa kainuulaista biotaloutta.

Biotalous luomia elinkeinollisia mahdollisuuksia hyödyntämällä luodaan työpaikkoja, uusia yrityksiä ja investointeja alueelle sekä vahvistetaan ja laajennetaan olemassa olevien yritysten liiketoimintaa. Samalla toteutetaan niin Kainuun ympäristöohjelmassa 2020 kuin ja Kainuun ilmastostrategiassa 2020 asetettujen ympäristö – ja ilmastopoliittisten tavoitteita.

Suomen 5/2014 julkaistun biotalousstrategian mukaisesti Kainuun biotalous jaetaan viiteen elinkeinolliseen osa-alueeseen:

- Ruoka
- Biotalous tuotteet – raaka-aineen hankinta
- Biotalous tuotteet – jalostus
- Uusiutuva energia
- Luontomatkailu ja luontoperustaiset hyvinvointipalvelut (vihreä hoiva)

Kainuun biotalousstrategia 2015 - 2020, luonnos 15.9.2015, on erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 7

Lisätietoja aluekehitysasiantuntija Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiasta keskustelun. Biotalousstrategia hyväksytään seuraavassa maakuntahallituksen kokouksessa ja sitä käytetään maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman valmisteluaineistona.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

MH § 148

Biotalousstrategia oli 21.09.2015 maakuntahallituksen käsittelyssä ja tuolloin maakuntahallitus merkitsi tiedoksi saamansa informaation, kävi asiasta keskustelun ja evästi strategian valmistelijoita. Maakuntahallitus päätti, että strategia hyväksytään seuraavassa maakuntahallituksen kokouksessa ja sitä käytetään maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman valmisteluaineistona.

Maakuntahallituksen 21.09.2015 kokouksen jälkeen strategiaa on tarkennettu maakuntahallituksen toivomalla tavalla. Sisältöä on muokattu kolmessa asiantuntijakokouksessa. Biotalousstrategiaa on hyödynnetty maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman valmisteluaineistona.

Kainuun biotalousstrategia 2015 – 2020 on erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 8

Lisätietoja aluekehitysasiantuntija Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus hyväksyy biotalousstrategian. Maakuntahallituksen mahdollisesti edellyttämät muutokset huomioidaan strategian sisällössä. Liiton virasto valtuutetaan viimeistelemään asiakirja julkaistavaksi Kainuun liiton julkaisusarjassa ja Kainuun liiton internet-sivuilla.

Maakuntahallitus:

Keskustelun jälkeen maakuntahallitus päätti palauttaa asian jatkovalmisteluun.
